

Есе

на тема

**“БЪЛГАРИЯ И БЪЛГАРСКАТА АРМИЯ В
УСЛОВИЯТА НА НЬОЙСКИ ДОГОВОР”**

Изготвил:

Проверил:

2023 г.

В историята на България има моменти, които оказват пряко влияние върху националната сигурност и отбрана на страната ни. Един от тези ключови моменти е свързан именно с Ньойския договор, подписан през 1919 година след края на Първата световна война. Този договор, който определяше новите граници и политическия баланс в Европа, имаше значително влияние върху България и Българската армия, защото ние по лошо стечение на обстоятелствата бяхме от страната на губещите.

Един от основните аспекти на Ньойския договор бе териториалната промяна на България. Страната загуби значителни части от своята територия, включително Западна Тракия, Южна Добруджа и част от Македония. Тази териториална промяна причини сериозни икономически, демографски и ограничени последици за Българската армия и за сигурността на страната като цяло.

Първо, териториалната загуба имаше отрицателно влияние върху икономиката на страната. Различните региони, които бяха изгубени, разполагаха с важни икономически ресурси и потенциал, които сега бяха извън обхвата на България. Това водеше до икономически проблеми, които засегнаха и финансирането на Българската армия и възможността ѝ за развитие и модернизация.

Второ, териториалната загуба причини и сериозни сигурностни рискове за България. Границите със съседните държави бяха променени и бе необходимо да се установят нови сигурностни механизми и контрол върху територията. Това изискваше преструктуриране и адаптиране на Българската армия към новите условия и заплахи. Независимо от ограниченията, България трябваше да гарантира националната си сигурност и способността си да се защитава.

Трето, в условията на Ньойския договор Българската армия трябваше да се адаптира към новите ограничения във въоръженията и съоръженията, наложени от Ньойския договор. Това изискваше провеждане на реформи във военната структура и модернизация на обучението и оперативната готовност на войските. Въпреки че тези ограничения създаваха предизвикателства, те също така предоставиха възможност за преструктуриране и подобрене на Българската армия в съответствие със съвременните военни тенденции и изисквания.

Една от стратегиите, на които България се насочи, беше развитието на дипломатическите и външнополитическите си отношения. Въпреки ограниченията във военната мощ, страната успя да запази важни връзки с други държави и да участва в международни форуми и организации. Това ѝ позволи да укрепи своите външни отношения и да се ангажира с мирни и политически инициативи, които подпомогнаха

нейната сигурност и престиж. Освен това, за да компенсира ограниченията в армията, България се фокусира върху развитието на други сектори като икономика, образование и инфраструктура. Това имаше за цел да диверсифицира и укрепи икономическата база на страната и да създаде нови възможности за развитие и просперитет. Подобно развитие би подкрепило финансирането на Българската армия и предоставило необходимите средства за поддържане на военна сигурност и модернизация.

В същото време, България трябваше да се справи и с демографските промени, породени от териториалната загуба. Големите масови миграции на българските жители, които бяха принудени да напуснат загубените територии, създадоха предизвикателства в областта на националната сигурност и стабилност. България трябваше да се ангажира с интеграцията и подкрепата на бежанците и вътрешно разселените лица, което изискваше значителни усилия в социалната и икономическата сфера. Освен това, България се концентрираше върху развитието на международно сътрудничество и сигурностни партньорства. Присъединяването към НАТО през 2004 г. и Европейския съюз през 2007 г. предоставиха на България възможност за по-тясно сътрудничество с други членове на съюзите и за получаване на подкрепа в сферата на сигурността и отбраната. Това допълнително укрепи позицията на България и предостави възможности за съвместни учения и операции, които подобриха оперативната готовност на Българската армия.

Според финансовите клаузи на договора държавата ни е задължена да изплати 2,250 млрд. златни франка с лихва от 5% (с изключение на първите две вноски, които са с лихва от 2%) или общо за 37 години сумата възлиза на почти 5 млрд. златни франка – сума, непосилна за българското правителство по онова време. Освен репарациите, клаузите на договора предвиждат допълнителни финансови тежести: окупационен дълг, издръжка на смесените арбитражни съдилища, комисиите по разоръжаването и репарациите, реституции и др. По ирония на съдбата България отново трябва да поеме и част от османския дълг. Интересно е виждането на победителите за размера на репарациите. Според тях сумата е значително по-малка от щетите, които България нанася на своите врагове по време на войната и нейният размер е намален единствено поради осъзнатата от съюзниците невъзможност българската държава да изплати една по-голяма сума..

Премахната е наборната система и съставът на българската армия се формира единствено на доброволен принцип. В рамките на тази своеобразна професионална войска е забранено общата цифра на военнослужещите (включително офицерите и